

36 vojakov s svetinjami in 14 žalostnih služabnikov ranjkega maršala. Dvé cele uri so se vsi ti v Postojni mudili; bilo je namreč že poprej iz Tersta kosilo za vse napovedano. V tem času je vse hitelo v mertvaški voz, viditi 17 centov težko iz svinca vrito pozlačeno mertvaško trugo, ki je krasno z križi in svetinjami obložena in, kakor smo slišali, tretja truga bila, ki je hranila truplo slavnega maršala; prva, v kateri je truplo ležalo, je steklena (glažovnata), druga lesena, tretja pa svinčena; okoli truge so stali 4 poslavljene vojaki na straži. V tem, ko je na koldvoru slavni merlič počival, je lepo zvonjenje vsih zvonov njemu žalostnico odpevalo in ljudstvo sklicovalo. V pondeljek je bilo po tem ob 9. zjutraj veliko duhovno opravilo za rajnkega v naši farni cerkvi; vidilo se je, kako ljudstvo v čislih ima Radeckega; cerkev je bila polna gospode in naših faranov, s katerimi so se vsi učenci in učenci združili. Radecki je sicer umerl, pa njegov spomin bo dolgo dolgo živel. — Prosim še, povejte drage „Novice“, da v sestavku iz Postojne, ki smo ga brali v 99. listu l. l., je bilo več zabavljice kakor resnice. Brez potrebe je bilo razžaljenje. *)

Novičar iz raznih krajev.

Iz Dunaja. Presvitli Cesar so prejšnemu lastniku Wetzdorfa, gospod Pargfriederju podelili komanderski križ Franc-Jozefovega reda in avstrijsko vitežtvo.

— Gosp. Pargfrieder je poklonil tako imenovan „Homec junakov“ v Wetzdorfu z vsemi spomeniki**) kot domododno darilo presvitlemu Cesarju, in presvitli Cesar so to darilo premilostivo prevzeli.

— „Austria“ je razglasila pregled cene nekterih živežev, potem kurjave in dnine (plačila delovcov za dan) v raznih krajih cesarstva v začetku mesca septembra 1857. Goveje meso je bilo najceneje v Somboru in Tarnopolu v Galiciji, namreč po 4 kr. funt; najdražje v Terstu, po 12 do 18 kr.; teletnja se je prodajala po razni ceni od 6 kr. v Somboru in Tarnopolu do 18 do 23 kr. v Novem meštu dunajskem; svinjina je bila najceneja v Somboru po 4 kr., najdražja na Dunaji, 20 do 30 kr.; ovčje meso je bilo v Sučavi in Tarnopolu po 4 kr., na Dunaji po 6 do 16 kr.; maslo (goveje) je bilo najceneje v Tešnu, po 14 do 16 kr., najdražje v Veliko-Varadinu po 1 fl. do 1 fl. 6 kr. — Terde, 36 pavcov dolge derva so veljale v Belovaru 4 fl. 28 kr., v Tridentu 20 fl. 36 kr. Premog je bil v Petcerkvah na Ogerskem po 15 do 20 kr. cent, v Novih Bečah pa 1 fl. 48 kr. Navadnim delovcom se je plačevalo na dan najmenj v Ržežovu 20 do 30 kr., največ v Terstu 1 fl. do 1 fl. 20 kr.

— Dunajski časniki donašajo zopet iz raznih krajev moravskih, šlezkih, ogerskih in galiških, da je bil 15. t. m. bolj ali menj hud potres.

Iz Benetk 9. jan. Pretečeni torek je bil v Kiodžii poseben vremensk prigodek. O hudem mrazu, gostem snegu in ostri burji je bilo zjutraj ob sedmih naenkrat strašno gromenje slišati in ob enem se je posvetilo kakor o blisku. Kake dve uri pozneje se je začel dim valiti in spoznali so ljudje, da je blisek svinčeno streho cerkve raztopil, da je kapljajoči svinec ostrešje unel in da je nazadnje začel zvonik goreti, iz kterega so zvonovi na tla popadali. Ura v zvoniku se pa ni vstavila.

*) Gosp. dopisnik, pisaje ono pismo, gotovo ni mislil niko gar razžaliti, ampak le factum je pokratkočasil z nedolžnimi humoreskami. Vred.

**) Med drugimi junaki, ki so se leta 1848 in 1849 na Italijanskem in Ogerskim hrabro obnašali, sta tudi dva Krajnca v Wetzdorfu z dopersnimi kipi poslavljena, namreč feldvebelj Janez Denkel (sedaj nadlajtnant) iz italijanske, in feldvebelj Kušlan iz ogerske vojske. Vred.

Iz Milana. Radecki je spisal svoj testament sam leta 1855. 26. decembra je bil še kratek pristavek pripisan, kterega je maršal sam podpisal. Občni ded je edini sin Bogdan Radecki; edina hči, z baronom Wenkheim omožena, dobí dve silno dragocene maršalske palici, vse rede, s kterimi je bil Radecki poslavljen, kterih je 7 z briljanti olepšanih, potem sabljo tudi z briljanti okinčano, dalje srebernih nožev, vilic, žljic i. t. d. za 60 ljudi in tudi nekaj gotovega premoženja. Hišniku, kteri je vedno pri njem bil, je volil Radecki 5000 fl., prvima dvéma strežetoma po 2500 fl., kuharju 2500 fl. in vse hišno orodje, ostalim strežetom po 1500 fl. Preoblečeni strežeti obderžé obleko in dobé plačilo za celo leto. V usnjati mošnji je bilo 500 fl.; 200 fl. je volil za sv. maše, 300 fl. pa za milanske uboge.

Iz Krakova. 21. t. m. predpoldan se je obnebeje naenkrat potamnilo in o najhujem sneževanju se je enkrat kratko z močnim gromom zabliskalo. Koj potem se je popolnoma zvedrilo.

Iz Srbije. G. Nenadović, bivši vrednik „Šumadinke“ je zdaj v Černi gori, kjer bo, kakor je slišati, državno tiskarnico z urednim časnikom utemelil.

Iz Rusije. Iz Petrograda dohajajo marsiktere povesti, iz kterih se dá posneti, da se je nadjati, da bo oprosto vanje kmetov sčasoma ročno spod rok šlo. Tako je nedavno napravilo petrogradsko plemstvo carski rodbini ples, ob kterem je car svojo dovoljnost razodel, da so plemenitniki tako voljni, caru zatran oprostjenja kmetov pripomožni biti in da ostalemu rusovskemu plemstvu tako dober izgled dajajo.

— Na Rusovskem se zdaj tudi mark za pisma poslužujejo.

Iz Poljskega. 17. t. m. so slovesno obhajali začetje poljske kmetijske družbe v Varšavi.

Iz Italije. V papeževi deželi živi 3 milijone, 126 tavžent in 263 ljudi.

— Slednji dan se zvejo grozovitneje nesreče po poslednjih potresih na Napolitanskem. Brati je, da je zgubilo blizo 30,000 ljudi svoje življenje. Ljudje pravijo, da še noben potres ni toliko nesreče prinesel kakor ta, razun unega v letu 1783, kteri je blizo 100 mest in vasi poderl in 130 tavžent ljudi pod razvalinami pokopal.

Iz Francozkega. Da je naklep zoper življenje francozkega cesarja 14. t. m. po previdnosti božji spodletel, zbujuje povsod enoglasno veselje in hvaležnost do Boga, in ga tudi ni časnika, kteri bi ne spoznal strašnih nasledkov za mir, ne samo francozkega cesarstva, ampak tudi cele Evrope, če bi bili kervoločniki svoj peklenski namen dosegli. Da so hudobneži ta naklep na Angležkem skovali, je po preiskavah se očitno pokazalo in upati je, da je bil ta napad poslednji, ki je prišel od ondi. Francozka vlada in ž njo tudi vlade družih deržav bodo gotovo angležki oči odperle, da zná kriva raba gostoljubnosti danes ali jutri tudi njo še v serce zadeti. Kot glava té poskušnje, Napoleona III. iz poti spraviti, je neki Orsini, Italian, kteri je bil, sam ranjen, s še tremi drugimi, še tisto noč v luknjo vtaknjen. Pierri-ta, kterega smo v poslednjem „Novičarju“ kot vodja zarotnikov imenovali, je policija še pred nesrečnim napadom na cesarja spoznala in prijela, pa prepozno je bilo, ker so njegovi tovarši kmalo potem storili, kar so se namenili. Ranjenih je veliko in umerlo je že več njih. Cesarja je zadela špriklja v nos, tudi cesarica je bila v oko zadeta, pa rane niso bile nevarne. Drugi dan po napadu je sprejel cesar postavodajni zbor, v kterem je, zahvalivši se za tako zvestobo in vdanost, rekel, da ima terden sklep, vedno se tega deržati, cesar bo treba za vterjenje miru in blagostanja francozkega cesarstva, in da ne bo nikdar odstopil od trdnosti in zmernosti, ktere ste ga doslej vodile. — Iz preiskave se bo pokazalo, kako dalje so segale niti tega osnutka in da bo francozka vlada ostala mož beseda v vsem, kar bo spoznala za mir dežele ugodno, nam pričuje ogovor, s kterim je cesar 18. t. m. deržavni

zbor odperl, in to, da je minister notranjih zadev že koj drugi dan dva časnika zaterl, ktera sta bolj ali menj očitno za prekucijo pod enim mernikom mlatila. Do konca mesca aprila bi porotna sodnija utegnila hudobneže obsoditi, ktere ima v oblasti in kterih se Orsini sicer kaj neukretnega dela, drugi pa so menj ali bolj že svojo hudobijo spoznali. Da pa ta naklep ni bil samo Parizu namenjen, se prevdara iz tega, da so po deželi 14. govorili, da je cesar umerl, dalje, da so tiste dni tudi v drugih deželah se nekake sumljive znamenja kazale. Tako so v Madridu jih več polovili; v Genovi in Ankoni se je enaka godila. V Parizu so jih doslej čez 160 zaperli.

— Kdaj se bo začel v Parizu zbor ali kongres zastran uravnanja moldo-valahijskih zadev, se še nič gotovega ne vé, nekteri časniki terdijo, da se bo začel proti koncu februarja, drugi pa pišejo, da se dotične vlade še niso porazumile zastran tega.

Iz Angležkega. Francozki poslanec Persigny je že 18. t. m. angležki vladi noto (pismo) zastran begunov na Angležkem bivajočih podal. Sploh je siloviti napad na francozkega cesarja med Angleži enako nevoljo zbudil, kakor drugod, in iz angležkih časnikov se dá posneti, da bo vlada morda še sedanjemu državnemu zboru nasvetovala, postavo zastran unanjih begunov prekovati. Tako piše „Chronicle“: Da so šli ta pot hudodelniki iz Anglije na Francozko, to ni bistveno. Naše narodne šege ne dopuščajo našim gospodkam paziti, kdaj tujci dohajajo ali odhajajo, če niso očitni hudodelniki. In „Times“ pišejo: da angležka vlada ne bo tujcov iztirala, če so pri policiji zatoženi; nasproti pa dopuša angležka postava, ojstro kaznovati zarote zoper tuje oblastnike, če so bile sodno dokazane. Enako je odgovoril tudi minister Lord Clarendon na spredej omenjeno noto francozkega poslanca, da ima angležka vlada prav dobro voljo, v tej zadevi francozki vladi vstreči, al deželne postave ji vežejo roke.

Iz Španije. V Madridu obhajajo, kar je šla kraljica prvi pot po porodu v cerkev, veselico za veselico: narodni plesi na javnih prostorih se versté z boji z biki in ti z gledišči, v kterih ni treba nič plačati. Kraljica je razun tega, da je vsim političnim hudodelnikom milost skazala, še mnogo dobrot naklonila. Tako dobé vsi otroci, kteri so bili s kraljičem enega dne rojeni, in če so otroci nižjih urednikov, rokodelcov in delavcov, po 1500 realov, in vsi otroci, kteri so bili v dnevu kraljičevega keršenja rojeni, po 750 realov. Mesto Madrid se skuša s kraljico v podeljevanji dobrot. Plačevalo bo dvé leti dojnice tistih 40 otrok, ki so bili en mesec pred porodom kraljice pa do dne rojeni, ko je šla kraljica v cerkev, in so jim matere umerle. Dvanajst fantkov, ki so očete zgubili, vzame mesto v posebno šolo. Žene, ktere so en mesec vdove, dobé po 500 realov in vsak njih otrok po 250 realov i. t. d.

— Deržavni zbor se je začel v Madridu 10. t. m.

Iz Moldove in Valahije. Francozka vlada se je popolnoma odpovedala zedinjenju knežij, ker ji je več na tem ležeče, da se ohranijo pravice Turčije in prijateljstvo z Avstrio, kakor pa na zahtevanji, kaj doseči, kar se nikakor ne dá doseči.

Iz Turškega. Turški vladi ni dopadlo ravnanje z zarotniki zoper življenje kneza serbskega. Zavaljo tega je poslala Etem pašeta v Serbijo z naročilom, jetnike Gurgusovaške zdajci v belogradsko terdnjavo prepeljati, kjer bodo, v turškem varstvu, slišali, v čem se bo serbska vlada zoper nje pritožila, pa tudi povedali, v čem se je njim pritožiti zoper njo. Ako se bo pokazalo, da so res krivi, jih bo po deželni ustavi sultan sodil. Potem bo Etem pašeta presodil zapreke, zavaljo kterih se že toliko let pisano gledajo Serbi in Turki.

— Vstajnikom v Ercegovini je že toliko odleglo, da so začeli svoje kopita poberati in se domú vračati; tako tudi Černogorcom. Pa nekaj jih je vendar še ostalo na straži, ker se bojé, da bi Turki čez-nje planili.

— Rusovski izposlanci razširjajo med Slovani turških dežel natise rusovskega ukaza, kteri oznanuje, da so začeli na Rusovskem kmete oprostovati. Ker je začelo zavaljo tega med turškimi kristjani nekako vreti, je poslala turška vlada oddelek armade na Donovo, kteri je Ahmet pašeta poveljnik. Ta armada šteje 22 bataljonov pešcov, 10 baterij in 18 švadronov konjikov. Konjikom je poveljnik Masar pašeta, sin Rešid pašeta.

— Fuad pašeta je spisal življenjepis Rešidov, in Gevged Effendi piše zgodovino turškega cesarstva.

Iz Azije. Rusovski časniki oznanujejo vesele novice zastran keršanske vere v izhodni Sibirii. Temu nasproti pa se francozki ne morejo dosti pritožiti, kako ljuto preganjajo Kitajci kristjane. Res je misliti, da bo zabavljanje v teh krajih tako dolgo terpelo, da bo zedinjenih evropskih moči treba, to nekretnost, bodi si kakor kolj, zatreti in omiki pot nadelati, ktere steber zamore samo keršanstvo biti.

Odperto pisemce

gospodu A. K. v Zagrebu.

Ker ste, blagi gospod, prvi prijatle ilirščine razveselili s prijatno novico, da „Neven“ ne bo zaspal, ampak da bode izhajal za naprej v Reki, Vas še priljudno vprašamo, kaj se v Zagrebu sliši: z čim bo založništvo lanskega „Nevena“ naročnikom pobotalo vloženo naročnino? — V naše kraje smo le prvi zvezek prejeli in ne vémo, je li sam ta izšel ali je pri poštah kaka pomota. Prosimo, da nam blagovolite na to vprašanje odgovoriti. Prijazen pozdrav Vam in vsem, kterim je kaj mar za slovenščino v Zagrebu. Z Bogom!

En bravec „Nevena“ na Kranjskem.

Darovi za Vodnikov spominek.*)

Od I.—VII. naznanila . 403 fl. 20 kr.

Neka častiteljica Vodnikova	2 fl. — kr.
Gospa Dragotina baronova Lichtenbergova v Ljubljani	5 „ — „
Gospod Škender grof Auersperg	5 „ — „
„ Hugo grof Thurn	5 „ — „
„ Franc Močnik, c. kr. dež. šol. svetovavec	3 „ — „
„ Franc Ruedl, župnik v Cmureku	2 „ — „
„ Jože Slavič, podžupnik v Cmureku	1 „ — „
„ Jože Kovačič, podžupnik v Apačah	1 „ — „
„ Pr. R.	1 „ — „
„ dr. W.	1 „ — „
„ dr. J.	1 „ 20 „
„ Šinko, adjunkt v graškem semenišču	1 „ 18 „
„ Šel, bogoslovec v graškem semenišču	1 „ — „
„ Pavalec „ „ „	1 „ — „
„ Kolednik „ „ „	1 „ — „
„ Nemeč „ „ „	1 „ — „
„ Slavinec „ „ „	— „ 30 „
„ Misia „ „ „	— „ 24 „
„ Repič „ „ „	— „ 20 „
„ Seinkovič „ „ „	— „ 20 „
„ Sužnik „ „ „	— „ 20 „
„ Pintarič „ „ „	— „ 18 „
„ dr. Muršec, prof. v Gradcu	2 „ — „
„ Škerjanc	1 „ — „
„ Slovenka	1 „ — „

Skupaj . 442 fl. 10 kr.

*) Prostor nam ne pripuša, da bi vse darove, ki se sedaj obilo stekajo, imenovali na enkrat; naj ne mislijo tedaj častiti daritelji in dariteljce, ako se darovi berž ne oznanijo, da jih gosp. nabiravec ni prejel. Vred.